

COMMISSIE ZORGVULDIG BESTUUR

CZB/KL/KSO/2003/10

BETREFT: Boete en kosten bij het inzamelen van geld voor ontwikkelingssamenwerking.

1. PROCEDURE

1.1 Ontvangst: 28/03/2003

1.2 Verzoeker : ouder

1.3 Verweerder : Secundaire school

1.4 CZB

- De brief werd ontvangen op het kabinet van het departement onderwijs op 14/03/2003. Ontvangst van de klacht op het secretariaat van de Commissie zorgvuldig bestuur op 28/03/2003.
- De aangetekende zending met de vermelding van de klacht, de mogelijkheid om een verweerschrift in te dienen door de verwerende partij en de datum van de zitting waarop de klacht zal behandeld worden, werd aan de verzoekende en verwerende partij opgestuurd op 01/04/2003.
- Een verweerschrift werd ingediend op 04/04/2003.

2. STANDPUNTEN VERZOEKENDE PARTIJ

De ouders richten zich tot de Commissie zorgvuldig bestuur met een klacht tegen de school wegens het opleggen van een inzamelactie voor de actie Broederlijk Delen en het aanrekenen van een boete van 2 euro indien aan de actie niet deelgenomen wordt.

3. STANDPUNTEN VERWERENDE PARTIJ

In het kader van Broederlijk Delen organiseert de school jaarlijks een vastenvoettocht waarbij vrijblijvend aan de leerlingen gevraagd wordt om hun tocht te laten sponsoren. Het sponsorgeld (zonder verplichting) en de sponsorlijst moesten binnengebracht worden. Daarnaast was er ook een som van 4 euro te betalen voor de organisatie. Dit bedrag werd gebruikt om een sobere maaltijd (+ drankje) te financieren en om de werkwinkels rond de derde wereldproblematiek te vergoeden.

Alle informatie werd doorgespeeld aan de ouders begin maart 2003. Op 10 maart 2003 kreeg de directeur een brief van de ouders, waarbij hij zijn ongenoegen kenbaar maakte. De ouders werden uitgenodigd voor een gesprek en op donderdag 13 maart 2003 werd deze problematiek uitgepraat, waarbij nogmaals gesteld werd dat er geen enkele verplichting tot sponsoring was. De dochter mag van de school (gratis) de werkwinkels bijwonen.

Enkele pedagogische argumenten om het evenement te organiseren :

- het kadert in het opvoedingsproject nl. solidariteit met anderen;
- vakoverschrijdende eindtermen worden toegepast o.a. het wereldburgerschap;
- de school onderneemt acties waarbij ze ook aandacht heeft voor de vierde wereld;
- de school beschikt over een sociale kas voor haar kansarme leerlingen, waarbij ze ook financieel tussenkomt in de extra muros activiteiten van deze leerlingen.

Samengevat:

De 4 euro was bedoeld voor de organisatie van deze actie. Met 2 euro "boete" wilde de school eventuele misbruiken uitsluiten. De sponsorlijst moest zeker terug afgegeven worden, ook als de desbetreffende leerling geen enkele sponsor had. De 2 euro moest juist vermijden dat er klachten zouden komen van mensen die in de volgende weken nog aangezocht zouden worden om te 'sponsoren', lang nadat deze actie afgesloten was. De sponsorlijst mag niet verloren gaan, want zij is de enige controle op het bedrag dat een leerling bijeenbrengt aan sponsorgeld. Dus als de sponsorlijst (ook blanco) werd ingeleverd door de leerling was er totaal geen probleem en werd er zeker geen boete aangerekend.

4. ZITTING COMMISSIE

4.1 Datum en uur

5 mei 2003 - 14u. en 2 juni 2003 - 12u.30 na herneming, beraad en uitspraak.

4.2 Commissieleden

De Commissie is overeenkomstig artikel V. 22 van het Onderwijsdecreet XIII en artikel 1 tot en met en artikel 3 van het ministerieel besluit van 27/09/2002 betreffende de Commissie zorgvuldig bestuur als volgt geldig samengesteld:

De heer Ernest Duys, voorzitter.

De heren Walter Van Pottelberge, Luc Ballon, Etienne Becuwe, Eric Meysmans.

4.3 Aanwezige betrokkenen, getuigen, deskundigen, raadslieden

Geen.

5. BESLISSING

5.1 Regelgeving

Handelsactiviteiten:

* 13 juli 2001 - Decreet betreffende het onderwijs-XIII-Mozaïek

Een schoolbestuur kan handelsactiviteiten verrichten, voor zover deze geen daden van koophandel zijn en voorzover ze verenigbaar zijn met haar onderwijsopdracht.

Sponsoring:

* 13 juli 2001 - Decreet betreffende het onderwijs-XIII-Mozaïek

Een schoolbestuur dat sponsoring of mededelingen die rechtstreeks of onrechtstreeks ten doel hebben de verkoop van producten of diensten te bevorderen, toelaat, waakt erover dat:

- 1° door het schoolbestuur verstrekte leermiddelen vrij blijven van bedoelde mededelingen;
- 2° activiteiten vrij blijven van bedoelde mededelingen, behoudens indien deze mededelingen louter attenderen op het feit dat de activiteit of een gedeelte van de activiteit ingericht werd door middel van een gift, een schenking of een prestatie om niet of verricht onder reële prijs door een bij name genoemde natuurlijke persoon, rechtspersoon of feitelijke vereniging;
- 3° sponsoring en bedoelde mededelingen kennelijk niet onverenigbaar zijn met de pedagogische en onderwijskundige taken en doelstellingen van de school;
- 4° sponsoring en bedoelde mededelingen de objectiviteit, de geloofwaardigheid, de betrouwbaarheid en onafhankelijkheid van de school niet in het gedrang brengen.

Kosteloosheid:

* Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele rechten van 19 december 1966. Artikel 13. De Lid-Staten maken het middelbaar onderwijs door middel van alle passende maatregelen en in het bijzonder door de geleidelijke invoering van kosteloos onderwijs, voor ieder beschikbaar en algemeen toegankelijk.

* Het Verdrag inzake de Rechten van het Kind van 20 november 1989. Artikel 28 bepaalt dat de Lid-Staten het recht erkennen van het kind op onderwijs en teneinde dit recht geleidelijk en op basis van gelijke kansen te verwezenlijken, ervoor zorgen de ontwikkeling van het secundair onderwijs aan te moedigen voor ieder kind, beschikbaar te stellen en toegankelijk te maken en passende maatregelen te nemen zoals de invoering van gratis onderwijs en het bieden van financiële bijstand indien noodzakelijk.

* Grondwet. Artikel 24 bepaalt dat de toegang tot het onderwijs kosteloos is tot het einde van de leerplicht (basis- en secundair onderwijs).

* 13 juli 2001 - Decreet betreffende het onderwijs-XIII-Mozaïek

In het door de Gemeenschap gefinancierd of gesubsidieerd voltijds secundair onderwijs en deeltijds beroepssecundair onderwijs kan geen direct of indirect inschrijvingsgeld worden gevraagd.

Na overleg binnen de participatieraad of de schoolraad bepalen schoolbesturen de lijst van bijdragen die aan de ouders of aan de meerderjarige leerlingen kunnen worden gevraagd, evenals de afwijkingen die op deze bijdrageregeling worden toegekend. Deze regeling wordt schriftelijk aan de ouders of aan de meerderjarige leerlingen meegedeeld.

5.2 Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging en met eenparigheid van stemmen de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid, beslissing en sanctie.

5.3 Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat ze bevoegd is.

5.4 Beslissing

5.4.1 Ten gronde

Internationale verdragen, de grondwet en de regelgeving secundair onderwijs voorzien dat er in het door de Gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde secundair onderwijs geen direct of indirect inschrijvingsgeld kan worden gevraagd. Er kan een bijdrage gevraagd worden, mits de regeling gevolgd wordt inzake overleg en informatie.

In zijn arrest 28/92 van 2 april 1992 heeft het Arbitragehof de tweedeling aanvaard: enerzijds een kosteloze toegang en anderzijds het vragen van een redelijke bijdrage voor bepaalde onderwijskosten van noodzakelijke en geleverde diensten en goederen.

De conclusie is dat er in het secundair onderwijs geen absolute kosteloosheid bestaat. Voor onderwijsactiviteiten mogen aan ouders en meerderjarige leerlingen bepaalde kosten worden doorgerekend. Het is evident dat het om effectieve, aantoonbare en verantwoorde kosten van goederen en diensten moet gaan die in evenwichtige verhouding staan tot de eigenheid en de doelgroep van het secundair onderwijs.

De Commissie stelt vast dat het louter inzamelen van geld voor Broederlijk Delen niet tot de normale onderwijsactiviteiten behoren.

Dergelijke actie kan wel verenigbaar zijn met de pedagogische taken en doelstellingen van de school. De Commissie is van oordeel dat het verzamelen van geld voor een vereniging als Broederlijk Delen niet in strijd is met de principes inzake zorgvuldig bestuur.

Algemeen stelt de Commissie dat het inzamelen van financiële middelen voor caritatieve doelstellingen toelaatbaar is, zeker in combinatie met een aantal informatieve activiteiten.

Verder wordt vastgesteld dat de school geen verplichting oplegt aan de leerlingen om geld in te zamelen en dit ook persoonlijk meedeelde aan de ouders. Toch is de sponsorlijst niet echt duidelijk betreffende de 2 euro boete die moet betaald worden. De Commissie stelt dat leerlingen voor een niet-onderwijsactiviteit van inzamelen van geld niet kunnen financieel gesanctioneerd worden. Tegenover het betalen van een boete staat geen prestatie of dienst van de school ten voordele van de leerling.

Hetzelfde geldt voor het rekenen van organisatiekosten voor die leerlingen die niet deelnemen aan schoolactiviteiten zoals een voettocht, sobere maaltijd in het weekend en de derde wereld winkelmarkt. Voor zover de leerlingen effectief deelnemen aan die activiteiten kan hiervoor een bijdrage gevraagd worden.

De Commissie is van oordeel dat er tegenover een bijdrage van een leerling ook een dienstverlening vanuit de school dient te bestaan die slechts kan opgelegd worden aan die leerlingen die effectief deelnemen aan de georganiseerde actie.

De Commissie komt dan ook tot de volgende beslissing:

Binnen het kader van het zorgvuldig bestuur kunnen inzamelingen voor caritatieve doelstellingen georganiseerd worden.

De Commissie besluit dat een vast forfaitair bedrag of boete naar aanleiding van schoolactiviteiten in strijd is met de kosteloosheid omdat er geen dienstverlening aan beantwoordt.

In dezelfde lijn kunnen organisatiekosten van een schoolactiviteit enkel aangerekend worden aan de leerlingen die effectief deelnemen.

5.4.2. Sanctieregeling

De Commissie beslist geen sanctie op te stellen om reden dat niet aangetoond wordt dat in deze aan verzoeker de boete en/of de extra-kost die eerder onduidelijk aangekondigd werd in de sponsorbrief, ook effectief aangerekend is geworden.

6. BEROEP

Tegen een beslissing van de Commissie kan binnen een termijn van zestig kalenderdagen die ingaat de dag na de postdatum van de betekening van deze nota, een beroep ingesteld worden bij de Vlaamse regering.

Brussel, 2 juni 2003

Willy Van Belleghem
Secretaris

Ernest Duys
Voorzitter